

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEITSONDERZOEK

Utrechtse Schoolvereniging

Plaats : Utrecht
BRIN nummer : 07PH|C1
Onderzoeksnummer : 292853
Datum onderzoek : 30 mei 2017
Datum vaststelling : 14 augustus 2017

SAMENVATTING

Nbbs Utrechtse Schoolvereniging (USV) heeft een aanvraag ingediend voor het traject Excellente Scholen 2017. Om in aanmerking te komen voor deelname aan dit traject dient eerst onderzocht te worden of de school in aanmerking komt voor de waardering Goed. Om deze reden hebben wij dit kwaliteitsonderzoek uitgevoerd.

De Utrechtse Schoolvereniging is een school met rond 230 leerlingen in 9 groepen. De directie, interne begeleider, leerkrachten, evenals de plusgroepleerkracht, remedial teacher en de vakleerkrachten hebben als uitgangspunt: 'Op de Utrechtse Schoolvereniging word je gekend en mag je groeien in wie je bent'. De school is opgericht in 1919 door een vereniging van ouders. Na een brand is in 1923 het huidige gebouw geopend in de stijl van de Amsterdamse School. Sinds 1989 is ook de kleuterafdeling in het gebouw gehuisvest. Daarnaast biedt de school huisvesting aan peuteropvang. De school heeft een homogene populatie, nagenoeg zonder gewichtenleerlingen.

Wat gaat goed?

Op elf van de veertien onderzochte standaarden laat de school op een overtuigende manier eigen aspecten van kwaliteit zien. Om daar enkele van te noemen: de (extra) zorg en begeleiding komt tot stand vanuit de expertise van leraren en interne begeleiding in zeer nauw contact met de ouders. Op het gebied van veiligheidsbeleving en schoolklimaat legt de school de lat hoog. Het team stelt ook hoge eisen aan professionele samenwerking en weet waar ze heen wil met de verdere ontwikkeling van de school.

Wat kan beter?

Het team kan zich nog verder ontwikkelen door precies vast te stellen wat zij qua didactisch handelen van elke leraar verwacht. Op het gebied van sociale en maatschappelijke competenties kan USV aangeven met welk niveau of met welke vaardigheden van leerlingen zij tevreden is. Ook is er ontwikkelruimte voor periodieke en systematische evaluatie van alle onderdelen van het onderwijsleerproces. Dat geldt ook voor de controle op de uitvoering van gemaakte afspraken.

Wat moet beter?

De USV voldoet aan alle wettelijke criteria en kent daarmee geen noodzakelijke verbeterpunten.

1 INLEIDING

Wat voor onderzoek heeft de inspectie gedaan?

Het is een voorwaarde voor excellentie dat een school algemeen goed onderwijs biedt. Voordat een school toegelaten wordt tot het traject Excellente Scholen onderzoeken wij daarom de onderwijskwaliteit aan de hand van het Onderzoekskader 2017. Een aangemelde school krijgt een onderzoek naar Goed wanneer er een objectieve zelfevaluatie beschikbaar is en wanneer de school aan bepaalde criteria voldoet. Deze criteria kunt u vinden op de website www.excellentescholen.nl.

Voor meer informatie over het nieuwe toezicht en de opzet van de vernieuwde kwaliteitsonderzoeken en het nieuwe onderzoekskader, zie de website van de inspectie www.onderwijsinspectie.nl.

Werkwijze

Op 30 mei 2017 hebben de volgende onderzoeksactiviteiten plaatsgevonden:

- een documentenanalyse;
- een presentatie door de school;
- gesprekken met verschillende groepen belanghebbenden: directie, intern begeleider, leraren, ouders en leerlingen;
- observaties van de onderwijspraktijk in een aantal groepen; deze observaties hebben wij samen met observanten van de school uitgevoerd.

Op 2 juni hebben we een feedbackgesprek gevoerd met het bestuur, de schoolleiding, de intern begeleider en alle leraren van de school. In dit gesprek zijn de bevindingen en oordelen van de inspectie besproken en heeft de school aangegeven wat zij gaat doen met deze bevindingen.

Naast de beoordeelde standaarden hebben wij enkele aanvullende wettelijke aspecten beoordeeld. Wanneer niet voldaan is aan één of meer van deze artikelen, geven wij dat aan in paragraaf 3.6.

Leeswijzer

Hierna volgt eerst de conclusie van het onderzoek op nbbs Utrechtse Schoolvereniging. Hoofdstuk 3 geeft per kwaliteitsgebied de resultaten van het onderzoek. In hoofdstuk 4 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en de rapportage opgenomen.

2

HOOFDCONCLUSIE EN VERVOLG

Eindoordeel	Zeer zwak	Onvoldoende	Voldoende	Goed
Eindoordeel				•

Conclusie

De kwaliteit van het onderwijs op nbbs Utrechtse Schoolvereniging is goed.

Het beeld dat het bestuur blijkens de aanmelding van de school voor het excellentietraject heeft over de gerealiseerde kwaliteit op de USV komt overeen met ons beeld. De school realiseert op alle onderzochte standaarden minimaal basiskwaliteit door aan de wettelijke criteria te voldoen. De school heeft haar ambities echter hoger geformuleerd en in het onderzoek komt naar voren dat zij deze ambities waar maakt. Op elf van de veertien onderzochte standaarden laat de school op een overtuigende manier eigen aspecten van kwaliteit zien. Daarom waarderen we de onderwijskwaliteit op de USV als goed.

3 RESULTATEN ONDERZOEK UTRECHTSE SCHOOLVERENIGING

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de oordelen en resultaten van het onderzoek bij nbbs Utrechtse Schoolvereniging.

3.1 Onderwijsproces

Het versterken van het aanbod ligt op koers

Het aanbod van de school biedt meer dan basiskwaliteit. Naast taal en rekenen is er ook een leerplan voor drama, muziek en sociaal-emotionele ontwikkeling. Differentiatie daarin naar extra uitdaging en extra ondersteuning is een standaardgegeven op de USV.

Uitdagingen liggen er ook, bijvoorbeeld op de ambities die de school heeft om aanbod te realiseren op 21^e eeuwse vaardigheden en op het aanbod van Engels vanaf groep 1 in een doorgaande lijn. Hoe borgt het team de leerlijnen en de referentieniveaus op dat punt?

De ontwikkeling van de leerlingen is goed in beeld

De huidige werkwijze van informatie verzamelen, analyseren en benutten om het onderwijs af te stemmen op wat leerlingen nodig hebben, staat stevig. De leraren worden door de interne begeleider uitgedaagd diepgaand onderzoek te doen naar de oorzaken van onvoldoende resultaten of ontwikkeling van leerlingen. Daardoor worden de vaardigheden, die hiervoor nodig zijn, verankerd in het gehele team en minder afhankelijk van slechts één of twee functionarissen. De school legt de lat hierbij hoog. Dit is bijvoorbeeld te zien in de werkwijze rond de kindgesprekken, in het benutten van informatie van de ouders en in de kwaliteitsrapportages van leraren.

Het didactisch handelen is in ontwikkeling

De leraren zijn op weg om hun didactische vaardigheden te vergroten en met de huidige directie is daar ook ruimte voor. Op de korte termijn staat het helder instructie geven en activeren van leerlingen centraal. Tijdens de observaties in de groepen, die we samen met de directeur en de interne begeleider uitgevoerd hebben, is te zien dat de leraren de afspraken over het gebruik van het effectieve directe instructiemodel en het activeren van de leerlingen uitvoeren. Dit doen ze onder andere met behulp van beurtstokjes en wisbordjes. Ook het gebruik van laptops als hulpmiddel bij de verwerking draagt er volgens de leraren aan bij dat de leerlingen actief en betrokken met de leerstof bezig zijn. Toch is er ruimte om ook eigen verantwoordelijkheid van de leerlingen te vergroten en de leerlingen meer bewust te maken wat ze (gaan) leren. Het

afstemmingsgesprek met leerlingen over hun leerdoelen, waarmee de school met leerlingen en ouders al een begin maakt, kunnen daaraan bijdragen. Hierin laat de school zien dat ze op weg is kwaliteit, zoals zij die belangrijk vindt, te ontwikkelen. Het team komt daarin uitdagingen tegen: zo is het niet voor alle leraren gemakkelijk leerlingen 'los te laten' en hen ruimte te geven verantwoordelijkheid te nemen. Ook kunnen de leraren onderzoeken hoe ze het geven van feedback sterker kunnen inzetten om het leren van de leerlingen te stimuleren.

Leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoeften worden intensief begeleid

Het team spant zich er in vergaande mate voor in dat leerlingen met bijzondere onderwijsbehoeften zo lang dat mogelijk is op USV blijven. Het belang van de betreffende leerling èn van de groep wordt daarin zorgvuldig afgewogen. Hierbij is het in de eerste plaats een kwaliteit van de school dat zij met de leerlingen en hun ouders zeer frequent overleg voert om ontwikkeldoelen vast te stellen en stimuleren van de ontwikkeling thuis en op school op elkaar af te stemmen. Ouders geven aan de hand van concrete voorbeelden aan hoe waardevol dit voor hun kind en voor hen is. Wat ook bijdraagt aan de kwaliteit is dat er specialistische kennis in het team aanwezig is; zowel als het gaat om cognitieve ontwikkeling als om sociaal-emotionele ontwikkeling. Op school is de ondersteuning in en buiten de groep op elkaar afgestemd. Deze komt ten goede zowel aan leerlingen die meer aankunnen als aan leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben.

Samenwerken om schooldoelen te bereiken

In de voorbereiding van dit onderzoek beschrijft de school dat zij goed samenwerkt met relevante partners. De school onderbouwt met voorbeelden dat zij hierin eigen kwaliteit realiseert. Zo wordt elke leerling vanaf de kleuterbouw nauwgezet gevolgd en worden ouders betrokken zodra daar vanuit het volgsysteem en de professionaliteit van de leraar de noodzaak voor wordt gezien. Ook laat de school zien hoe zij de samenwerking met de ketenpartners en de zorgpartners op een structurele manier organiseert. De gesprekken met ouders tijdens de onderzoeksdag bevestigen wat de school in haar zelfevaluatie heeft opgeschreven. We nemen de waardering op deze standaard uit de zelfevaluatie daarom over.

De werkwijze rond toetsing en de adviesprocedure po-vo is zorgvuldig

In de werkwijze rond toetsing en afsluiting doet de school meer dan de wet vraagt. Dit geeft de school aan in de zelfevaluatie. De gesprekken bevestigen dit beeld. Daarom nemen we de waardering op deze standaard uit de zelfevaluatie

over. Eigen aspecten van kwaliteit zijn te vinden in de toetsing van alle ontwikkelingsgebieden en ook het feit dat het team dit relateert aan het inlopen van achterstanden, zodat er een zeer nauwkeurig beeld van de capaciteiten van de leerlingen bestaat. De vo-verwijzingsprocedure wordt nauwkeurig gevolgd. Met behulp van een stappenplan weet elke betrokkene waar hij of zij aan toe is. Ook vindt er een jaarlijkse evaluatie van de adviesprocedure po-vo plaats.

Kwaliteitsgebied Onderwijsproces		Onvoldoende	Voldoende	Goed
OP1	Aanbod			•
OP2	Zicht op ontwikkeling			•
OP3	Didactisch handelen		•	
OP4	(Extra) ondersteuning			•
OP6	Samenwerking			•
OP8	Toetsing en afsluiting			•

3.2 Schoolklimaat

Leraren zorgen voor de veiligheid van de leerlingen

De school voldoet ruimschoots aan de eisen die de wet stelt als het gaat om de sociale zorgplicht. Ze laat hierin een eigen invulling van kwaliteit zien, bijvoorbeeld in de nauwkeurige analyse van de veiligheidsmonitor van de leerlingen en de hoge normen die zij daarbij hanteert. Het veiligheidsplan is actueel. Op school is er ook aandacht voor het gebruik van sociale media. De regels daarvoor kunnen nog scherper verwoord worden in het veiligheidsplan, zodat alle betrokkenen bij de school precies weten waaraan zij zich te houden hebben. De incidenten die zich op school voor doen, worden helder geregistreerd en ook wordt aangegeven wat eventuele veiligheidsmaatregelen moeten zijn.

Schoolklimaat is een sterk punt van de school

Het beeld van het schoolklimaat is positief. Het uitgaan van vertrouwen, de aandacht voor het welbevinden, het 'gezien' worden en het gemakkelijke contact worden als sterke punten door leerlingen en ouders benoemd. Analoog aan de team-inspanning om actieve betrokkenheid van de leerlingen bij hun leerproces te vergroten, zou de school ook na kunnen denken over de mogelijkheid om leerlingen te betrekken bij schoolzaken. Behoren een leerlingraad of leerlingmediatie tot de mogelijkheden? De school spant zich in om de sterke punten en kwaliteiten te onderhouden en ontwikkelt haar beleid rond veiligheid en pedagogisch klimaat ook verder.

Kwaliteitsgebied Schoolklimaat		Onvoldoende	Voldoende	Goed
SK1	Veiligheid			•
Kwaliteitsgebied Schoolklimaat		Kan beter	Voldoende	Goed
SK2	Pedagogisch klimaat			•

3.3 Onderwijsresultaten

Eindresultaten passen bij de leerlingen en bij de ambities van de school

De eindresultaten zijn geen verrassing voor de school, ze passen bij wat de school van de leerlingen verwacht. Wat hieraan bijdraagt is dat de school de leergroei van de leerlingen goed volgt en de verwachtingen baseert op de kenmerken van de specifieke groep leerlingen in groep 8. De school laat zien dat de ambities passen bij de populatie.

In 2015, 2016 en 2017 liggen de opbrengsten boven de grens van de inspectie en op of boven de - hoger - gestelde USV-norm.

Daarnaast laat de school zien dat de leerlingen achterstanden inhalen en dat geldt ook voor leerlingen die remedial teaching krijgen.

Het is nog een uitdaging voor de school om zich ook te verantwoorden over de resultaten en vaardigheden van leerlingen in andere vakgebieden dan die opgenomen zijn in de eindtoets. Het betreft bijvoorbeeld gebieden die de school volgens haar schoolplan van belang vindt: Engels, onderzoeken en informatie delen, drama en muziek.

De verantwoording van sociale en maatschappelijke competenties is een aandachtspunt

Voor deze standaard zijn er geen wettelijke eisen. De school actualiseert haar aanbod gericht op sociale en maatschappelijke competenties en kan in het verlengde daarvan ook gaan nadenken hoe zich te verantwoorden over wat zij met haar aanbod bereikt bij de leerlingen. De school hanteert een methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling met daarbij een instrument om in kaart te brengen welke vaardigheden leerlingen beheersen. Voor het ontwikkelen van maatschappelijke competenties heeft de school wel algemene ideeën, maar het ontbreekt nog aan een heldere visie en bijbehorend uitgewerkt aanbod op dit punt. Ook voor dit gebied ligt er de uitdaging in beeld te brengen in welke mate de leerlingen de competenties bereiken die de USV voor ogen heeft.

Leerlingen krijgen een passend advies

De school kan laten zien dat het overgrote deel van haar leerlingen met het advies dat zij van de USV meekregen 'hun bestemming bereikt hebben'. In de evaluatie van de follow-up gegevens uit het voortgezet onderwijs en in de manier waarop de school er consequenties aan verbindt, laat de school kwaliteit zien.

Kwaliteitsgebied Onderwijsresultaten		Onvoldoende	Voldoende	Goed	N.t.b.
OR1	Resultaten			•	
Kwaliteitsgebied Onderwijsresultaten		Kan beter	Voldoende	Goed	
OR2	Sociale en maatschappelijke competenties		•		
OR3	Vervolgsucces				•

3.4 Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg om op schoolniveau een beeld van het onderwijs te hebben

De kwaliteitszorg op de USV is voldoende en kan zich verder ontwikkelen door een cyclische werkwijze te volgen om haar kwaliteit te beoordelen en om te werken aan verbetering. Dat wil zeggen dat periodiek en systematisch àlle aspecten van het onderwijsleerproces op schoolniveau geëvalueerd worden. Daarmee kunnen vragen beantwoord worden als: hoe staat het **schoolbreed** met het didactisch handelen, met het drama-onderwijs, met het muziekaanbod, met de benodigde leertijd voor bepaalde vakgebieden? Daarmee worden ook tijdig eventuele risico's in het onderwijs of in de organisatie opgespoord. Deze 'grote' evaluatiecyclus kan aanleiding geven tot kleinere verbetercycli. Een voorbeeld daarvan heeft de inspectie al gezien in de beschrijving van de verbetering van het leesonderwijs.

Gedeeld onderwijskundig leiderschap is aanwezig

Het gedeeld onderwijskundig leiderschap (directeur, intern begeleider en bouwcoördinatoren) is aanwezig en zal zich verder ontwikkelen. Het vormt de basis voor de professionele kwaliteitscultuur waarin alle teamleden betrokken worden bij de schoolontwikkeling. Nadat de USV enkele jaren een hectische tijd doormaakte met ziekte en wisseling van de directeuren en met een groot beroep op de draagkracht van de teamleden is er nu een periode aangebroken waarin de verantwoordelijkheden weer 'op z'n plek liggen'. Er wordt gewerkt aan de versterking van een gedeelde visie en ambities en deze zijn geformuleerd in een strategisch plan. De intenties zullen de komende jaren verder doorleefd en

uitgewerkt worden. Alle collega's dragen bij aan de kwaliteit van de school en aan het leren van elkaar. Specifieke expertise van teamleden wordt ook op bovenschools niveau gedeeld, bijvoorbeeld in de groep kleine scholen waaraan de USV verbonden is.

Er is ruime aandacht voor verantwoording en actieve dialoog

In de verantwoording en dialoog doet de school meer dan zij volgens wettelijke criteria moet doen. Naast de verantwoording in belangrijke schooldocumenten laat de school eigen kwaliteit zien in de manier waarop ze ook gedurende het schooljaar aan ouders verantwoording aflegt. Over de ambities van de school en de verbeterprocessen, die de school in gang zet, communiceert de school bijvoorbeeld in de Aktetas. Ouders geven aan deze heldere communicatie een sterk punt te vinden. Deze actieve dialoog wordt ook gevoerd met bestuur en mr. Maandelijks heeft de directeur een verantwoordingsgesprek met het bestuur. Directie, teamleden en ouders geven tijdens het onderzoek met concrete voorbeelden aan hoe deze communicatie inspireert en leidt tot kwaliteitsverbetering op de eigen school.

Kwaliteitsgebied	Kwaliteitszorg en ambitie	Onvoldoende	Voldoende	Goed
KA1	Kwaliteitszorg		•	
KA2	Kwaliteitscultuur			•
KA3	Verantwoording en dialoog			•

3.6 Overige wettelijke voorschriften

Er zijn tekortkomingen geconstateerd in de naleving van wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd. Deze hebben wij besproken met het bestuur en het bestuur is het daarmee eens.

In de volgende versie van de schoolgids dient de naam en het adres van het samenwerkingsverband vermeld te zijn (art. 13 WPO).

In de volgende versie van het schoolplan

- dient het aanbod of de methoden voor Nederlandse taal (incl. technisch en begrijpend lezen) en rekenen/wiskunde vermeld te zijn (nu in schoolgids);
- dient informatie over personeelsbeleid opgenomen te zijn dat gericht is op het onderwijskundig beleid van de school en de maatregelen die waarborgen dat het personeel de bekwaamheid onderhoudt (staat nu deels in schoolgids);
- dient aangegeven te zijn hoe het systeem van extra ondersteuning is ingericht;

- dient het schoolondersteuningsprofiel tevens betrokken te zijn bij het onderwijskundig beleid zoals dat is opgenomen in het schoolplan (art. 12 WPO).

4 REACTIE VAN HET BESTUUR

Dit rapport beschrijft de oordelen van de inspectie over de kwaliteit van het onderwijs op nbbs Utrechtse Schoolvereniging. We hebben de school en het bestuur gevraagd om de ontwikkelrichting aan te geven op basis van de eigen kwaliteitsoordelen en die van de inspectie.

Hieronder geeft het bestuur zijn reactie:

In de volgende versie van het schoolplan

- wordt het aanbod of de methoden voor Nederlandse taal (incl. technisch en begrijpend lezen) en rekenen/wiskunde vermeld;
- wordt informatie over personeelsbeleid opgenomen dat gericht is op het onderwijskundig beleid van de school en de maatregelen die waarborgen dat het personeel de bekwaamheid onderhoudt;
- wordt aangegeven hoe het systeem van extra ondersteuning is ingericht;
- wordt het schoolondersteuningsprofiel tevens betrokken bij het onderwijskundig beleid zoals dat is opgenomen in het schoolplan (art. 12 WPO).

De ontwikkelrichting voor de toekomst zien het bestuur en de school in:

- vaststellen van de verwachtingen van het didactische handelen van de leerkrachten;
- vaststellen van de gewenste vaardigheden c.q. niveau van vaardigheden van de leerlingen op het gebied van sociale en maatschappelijk competenties;
- periodieke en systematische evaluatie van alle onderdelen van het onderwijsleerproces en de controle van gemaakte afspraken.